

**Ανθολόγιο Λογοτεχνικών
Κειμένων
Α΄ & Β΄ Δημοτικού
Το δελφίνι**

2ος τόμος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου
Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

**Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.
Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδ. Ινστιτ.
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τασούλα Τσιλιμένη,
Λέκτ. του Πανεπ. Θεσσαλίας
Νικόλαος Γραίκος, Εκπ/κός
Λεων. Καίσαρης, Εκπ/κός
Μάνια Καπλάνογλου,
Επίκ. Καθ. του Παν. Αιγαίου

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Αλέξανδρος Ακριτόπουλος,
Λέκτ. Πανεπ. Δ. Μακεδονίας
Ι. Μπάκανος, Σχ. Σύμβουλος
Ηλ. Αναγνώστου, Σχ. Σύμβ.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Βασιλική Λαμπίτση,
Σκιτσογράφος-Εικον/φος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Θεόδ. Τάσιος, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘ. ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Π. Μπερερής, Χ. Παπαρίζος
Σύμβ. του Παιδ. Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Νικολέττα Γκλιάου, Μόνιμη
Πάρ. του Παιδ. Ινστιτούτου**

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

**Αλέξης Κυριτσόπουλος,
Εικαστικός καλλιτέχνης**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤ. ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφ. Τέχνες Α.Ε.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**
**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Τασούλα Τσιλιμένη
Νικόλαος Γραίκος
Λεωνίδα Καίσαρης
Μάνια Καπλάνογλου**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ**

**Ανθολόγιο Λογοτεχνικών
Κειμένων**

Α΄ & Β΄ Δημοτικού

Το δελφίνι

2ος τόμος

Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε από την Ομάδα ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού προσβάσιμου από αμβλύωπες μαθητές, του έργου «Σχεδιασμός και Ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη».

**Και τσιμέντο στο τσιμέντο
έγινε η παλιά μας πόλη
απ' τη μια στιγμή**

**στην άλλη
τσιμεντένιο περιβόλι.**

Νίκος Κανάκης

**Αντόνιο Σεγκουί,
«Χωρίς τίτλο»**

Ψέμα πρωταπριλιάτικο

- Κάποτε, μια Πρωταπριλιά, γεννήθηκε ένα ψέμα.

- Μπα! Και τι χρώμα είχε;

- Άσπρο, όταν όμως θύμωνε ή ντρεπόταν, κοκκίνιζε.

- Κι εγώ το παθαίνω αυτό. Και τι έγινε με αυτό το ψέμα;

Το άσπρο ψέμα, πρωί πρωί Πρωταπριλιάς, μόλις γεννήθηκε, πήγε στην αυλή

ενός σχολείου, ακριβώς την ώρα που χτυπούσε το κουδούνι. Τα παιδιά μόλις το είδαν, το αγάπησαν αμέσως. Το ίδιο και οι δάσκαλοι και ο διευθυντής. Τα παιδιά θέλησαν να το κρατήσουν στο σχολείο τους.

- Τι όμορφο ψέμα είσαι εσύ! είπαν και ο διευθυντής τού έκανε επίσημη πρόταση να μείνει στο γραφείο, μαζί του.

- Ήταν Πρωταπριλιά, γι' αυτό το αγάπησαν. Γιατί τα ψέματα κανείς δεν τα

συμπαθεί. Τελικά έμεινε το ψέμα στο σχολείο;

- Όχι, προτίμησε να φύγει. Πήγε βόλτα στην αγορά. Οι καταστηματάρχες άνοιγαν χαρούμενοι την πόρτα να περάσει μέσα. Όλοι ήθελαν να το κρατήσουν κοντά τους.

- Θα σε βάλω στη βιτρίνα, προσφέρθηκε ένας βιβλιοπώλης.

- Θα τρως όσα γλυκά θέλεις, του είπε ένας ζαχαροπλάστης.

- Θα γίνεις διευθυντής, το διαβεβαίωσε ο ιδιοκτήτης

ενός σούπερ μάρκετ.

**Όμως το ψέμα κούνησε
παιχνιδιάρικα το κεφάλι του
κι έφυγε χοροπηδώντας.**

**Καθώς περπατούσε στα
πεζοδρόμια, τα αυτοκίνητα
σταματούσαν δίπλα του και
κόρναραν δυο φορές για να
το χαιρετήσουν.**

**- Μα όλοι το αγάπησαν
αυτό το ψέμα;**

**- Ναι, όλοι. Και τα δέντρα
και τα πουλιά και ο ήλιος.
Και όταν πήγε στην παιδική
χαρά να παίξει, οι κούνιες
στριφογύριζαν σαν τρελές
από τη χαρά τους. Ύστερα**

κάθισε σε ένα παγκάκι να ξεκουραστεί.

- Και λοιπόν;

Τότε πέρασε μια γιαγιά.

- Ζήτω! φώναξε από τη χαρά της σαν το είδε. Μα εσύ λάμπεις πιο πολύ κι από τον ήλιο! Αχ, και να 'σουν αλήθεια!

Το άρπαξε και χόρεψε μαζί του έναν ξέφρενο χορό.

Ένας δημοσιογράφος που πέρασε από δίπλα του, καθώς πήγαινε στη δουλειά του, στάθηκε και το κοίταξε καλά-καλά.

- Θα σε κάνω πρώτη είδηση! Του είπε σοβαρά.

Το ψέμα χαμογέλασε κι έκανε να φύγει, μα ήταν λαχανιασμένο και είχε χάσει τη σβελτάδα* του από τον πολύ χορό.

Ένας δημοσιογράφος το έβαλε στην τσάντα του, μαζί με τα χαρτιά του και το μαγνητοφωνάκι του, και κίνησε για τον τηλεοπτικό σταθμό. Το ψέμα έγινε πρώτη είδηση στο απογευ-

*σβελτάδα / σβέλτος:
γρηγοράδα / γρήγορος

**ματινό δελτίο ειδήσεων.
Ακούστηκε σε όλη τη γη.
Όλοι ανατρίχιασαν και
δάκρυσαν. Δήμαρχοι και
δημοτικοί σύμβουλοι
συνεδρίασαν. Αποφάσισαν
ομόφωνα να αλλάξουν το
ψέμα και να το κάνουν
αλήθεια. Ήταν πολύ
όμορφο για να είναι ψέμα.
Έτρεξαν στον πρωθυπουρ-
γό της χώρας. Εκείνος τους
άκουσε προσεκτικά. Ήταν
ανήσυχος. Ήθελε λίγο να
σκεφτεί. Η ώρα περνούσε
και ο πρωθυπουργός δεν
είχε αποφασίσει ακόμη.**

**Αργά το βράδυ ανακοίνωσε
την απόφαση του:**

**- Όχι! Δε γίνεται! Γεννήθηκε
ψέμα και δεν αλλάζει. Δεν
είναι παρά ένα πρωταπρι-
λιάτικο ψέμα.**

**- Μα ποιο ήταν τελικά αυτό
το ψέμα;**

**Το ψέμα ήταν ότι η πείνα
εξαφανίστηκε από τη γη!**

Σοφία Γαβριηλίδου

Σε ποια μέρη ταξίδεψε το ψέμα και ποιους συνάντησε μέχρι να φτάσει στον τηλεοπτικό σταθμό;

Ποιο ήταν το ψέμα της ιστορίας; Άλλαξέ το με ένα δικό σου ψέμα που θα έκανε τον κόσμο καλύτερο.

Υπάρχουν ψέματα που θα θέλαμε να ήταν αλήθειες. Είναι τα ψέματα που αγαπάμε. Με τους φίλους σου μπορείτε να ζωγραφίσετε ο καθένας το δικό του ψέμα και να δημιουργήσετε όλοι μαζί ένα έργο με τίτλο «Τα ψέματα που αγαπώ».

[Φοβάμαι!]

Έρθε η άνοιξη. Δυο μικροί μελισσοφάγοι* αναλαμβάνουν να ξυπνήσουν την Τεστούντο, τη χελώνα. Όμως ο Ντε-ε-ε δεν ξέρει ακόμα να πετά καλά...

*μελισσοφάγος: είδος πουλιού

Ο ήλιος είπε δυνατά:

Σήμερα θα ζεστάνω τα δάση. Ο ανοιξιιάτικός άνεμος δε θύμωσε.

- Ας τα ζεστάνει, είπε, είναι καιρός.

Τα δέντρα τίναξαν χαρούμενα τα κλαδιά τους.

- Έρθε η άνοιξη, είπαν. Ζεσταθήκαμε.

Ο ήλιος είπε πάλι:

- Σήμερα πρέπει πια να ξυπνήσει και η Τεστούντο η χελώνα.

Ο ανοιξιιάτικός άνεμος το 'φέρει το μήνυμα του ήλιου

στο δάσος, στα δέντρα, στα πουλιά.

- Ας ξυπνήσει, ας ξυπνήσει... είπε ο Ντε-ε-ε ο μικρός μελισσοφάγος, και πήδησε δυο φορές πάνω στο κλαδάκι της μεγάλης βαλανιδιάς.

- Κάνει ζέστη, είπε στο αδελφάκι του, ο Ντικ-Ντικ-Ντικ, ο μεγαλύτερος μελισσοφάγος, και κούνησε τη μακριά του την ουρά με τα δέκα τα φτερά, τρεις ολόκληρες φορές. Τίναξε και τα πράσινα φτερά του

και άνοιξε λίγο τα κοντά του ποδαράκια.

**- Για πού ετοιμάζεσαι;
ρώτησε ο Ντε-ε-ε, το
μεγάλο του αδελφό.**

**- Θα κατεβώ, να πιω νερό,
γιατί διψώ, είπε ο Ντικ-Ντικ-
Ντικ κελαϊδιστά.**

**- Να 'ρθω κι εγώ; ξαναρώ-
τησε το μικρό πουλάκι.**

**- Έλα σε περιμένω, είπε με
χαρά ο Ντικ-Ντικ-Ντικ.**

**Το μικρό όμως πουλάκι,
ο Ντε-ε-ε δεν είχε μάθει
ακόμα να κατεβαίνει από
ψηλά και φοβόταν. Βγήκε
στην άκρη του μεγάλου**

κλαδιού, κι έκαμε κατά πως του είχαν δείξει οι γονείς του. Το μόνο όμως που κατάφερε ήταν να κάνει ένα μικρό γύρο λίγα μέτρα μακρύτερα από το ψηλό δέντρο και γύρισε τρομαγμένο πίσω, γιατί νόμισε ότι θα πέσει.

- Δεν μπορώ! Φώναξε δυνατά στο αδελφάκι του. Θα πέσω.

- Δεν πέφτεις, είπε ο Ντικ-Ντικ-Ντικ. Μη φοβάσαι. Μην κουνάς γρήγορα τα φτερά σου. Μη σφίγγεσαι. Άφησε το σώμα σου ελεύθερο να

κατεβεί σιγά-σιγά. Ο αέρας σε κρατάει. Δοκίμασε.

- Δεν μπορώ! Φώναξε ξανά ο Ντε-ε-ε. Φοβάμαι, εγώ δε βλέπω κανένα να με κρατά.

Τότε ο Ντικ-Ντικ-Ντικ ήρθε κοντά στον Ντε-ε-ε και του μίλησε καλόκαρδα.

- Έλα Ντε-ε-ε. Θα σε βοηθήσω να κατεβείς.

- Όχι! κούνησε το κεφαλάκι του δυο φορές ο Ντε-ε-ε.

Θέλω τον μπαμπά. Εσύ δε με βοηθάς καλά, θα πέσω.

- Δεν πέφτεις! Αγρίεψε τώρα ο Ντικ-Ντικ-Ντικ. Τα κιτρινοπράσινα φτερά του

**λαιμού του και του σβέρκου
του σηκωθήκανε όρθια
ολόγυρα και
ανακατεύτηκαν άσχημα.**

**- Μην είσαι ανόητος, έλα.
Θα σε βοηθήσω.**

**Ο Ντε-ε-ε ο μικρός μελισ-
σοφάγος το αποφάσισε.**

**Έρθε σιγανοπατώντας
στην άκρη του μεγάλου
κλαδιού και τώρα ήταν
έτοιμος να πετάξει. Βέβαια
η καρδούλα του το ήξερε
πόσο ακόμα φοβόταν...
αλλά πάει πια. Η απόφαση
είχε παρθεί. Εμπρός.**

- Τάπα-τάπα-τάπα-τάπα...
ακούστηκαν την ίδια στιγμή
να χτυπούν τα φτεράκια
από τους δυο μικρούς
μελισσοουργούς, καθώς
ξαφνικά ξεκίνησαν μαζί...
[να πιουν νερό και να
ξυπνήσουν την Τεστούντο].

Ελένη Βαλαβάνη

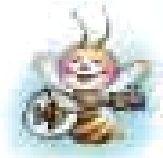

Χρειάστηκε ποτέ τη
βοήθεια κάποιου άλλου για
να κάνεις κάτι, όπως
ο Ντε-ε-ε στην ιστορία μας;
Μίλησέ μας γι' αυτό.

Ποια ζώα από αυτά που βλέπεις στον παρακάτω πίνακα, «κοιμούνται» τον χειμώνα και ξυπνούν την άνοιξη; Γιατί συμβαίνει αυτό;

«Παίξε» σε παντομίμα* με τους συμμαθητές σου τη σκηνή που ο Ντικ-Ντικ-Ντικ μαθαίνει στον αδερφό του τον Ντε-ε-ε να πετάει. Για ρυθμό και μουσική μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το κομμάτι Το πέταγμα της μέλισσας του συνθέτη Ρίμσκυ - Κόρσακοφ από το παραμύθι του Τσάρου Σαλτάν.

***παντομίμα: μίμηση με κινήσεις χωρίς λόγια**

Η Αλφαβήτα δίχως ρο

«Τι καλά που θα 'ταν να μην είχε η αλφαβήτα γο!» σκέφτεται η Κατερίνα που δεν μπορεί να πει σωστά το ρο.

Αλφαβήτα δίχως ρο
το κεφάλι σου ξερό.
Αλφαβήτα δίχως ρο
πού θα βρεις Κατερινιώ;
Πες τρομπόνι* και τριζόνι
να γλιτώσεις το καψόνι*.

*τρομπόνι: μουσικό όργανο

*καψόνι: πείραγμα

[...] Γελούσαν και διασκέδαζαν τα παιδιά της γειτονιάς και καθόλου δεν τα ένοιαζε αν έκαναν σε κάποιον κακό. Η μικρή Κατερίνα το 'βαζε στα πόδια και κρυβόταν στο σπίτι της. Κι ούτε να παίζει με τα γειτονοπούλα ήθελε ούτε να μιλάει. Κλειστό το κρατούσε όλη τη μέρα το στόμα της γιατί πολύ πολύ ντρεπόταν που μιλούσε ψευδά. Κάποιες μέρες πήγαινε και καθόταν μόνη κάτω από τον πλάτανο της γειτονιάς. Άκουγε τα πουλιά

**που κελαηδούσαν
κρυμμένα στις φυλλωσιές
του και γέμιζε χαρά η
καρδιά της. Τα πουλιά την
άκουγαν να τραγουδάει με
την ψευδή φωνούλα της και
δεν την κορόιδευαν.**

**Η Κατερίνα αγαπούσε
πολύ τον πλάτανο που
ήταν πολύ πολύ μεγάλος.
Αυτό, βέβαια, το χρωστού-
σε στα γάργαρα νερά της
πηγής που κυλούσαν
δίπλα του και τον πότιζαν
μέρα νύχτα. Κι αυτός όλο
μεγάλωνε μεγάλωνε. Τα
κλαδιά του άγγιζαν τα**

**σύννεφα. Εκείνα τα
σύννεφα που καμιά φορά
κατέβαιναν χαμηλά χαμηλά
στη γη για να δουν αν οι
άνθρωποι στο χωριό της
μικρής Κατερίνας είναι
αγαπημένοι και
μονιασμένοι μεταξύ τους.**

**«Όχι! δεν είναι αγαπημε-
νοι και μονιασμένοι μεταξύ
τους», είπαν τα πουλιά στα
σύννεφα. «Η μικρή Κατερί-
να είναι λυπημένη γιατί
μερικά παιδιά της γειτονιάς
την κοροϊδεύουν που δεν
μπορεί να πει το ρο».**

**Και τότε τα σύννεφα
θύμωσαν. Κατέβηκαν πολύ
πολύ χαμηλά. Κι έγινε
ξαφνικά μια τέτοια ομίχλη
που τα παιδιά της γειτονιάς
έχασαν τα τόπια μέσ' από
τα χέρια τους.**

**Και δεν τα
ξαναβρήκαν
ποτέ όσο κι
αν έψαξαν.**

**Αυτό έγινε μια, έγινε δυο,
έγινε τρεις φορές ώσπου
εκείνα τα παιδιά, τα
πειραχτήρια, κατάλαβαν**

τι ήθελαν να τους πουν τα θυμωμένα σύννεφα. Κι από τη μέρα εκείνη έπαψαν να πειράζουν τη μικρή Κατερίνα.

Πέπη Δρακάκη

Με ποιον τρόπο έδειξαν τα σύννεφα τον θυμό τους;

**Ήσουν ποτέ «πειρα-
χτήρι» για κάποιον άλλο;
Πώς λες να ένιωσε με το
πείραγμά σου;**

**Στα παλαιότερα χρόνια
οι άνθρωποι έφτιαχναν
στίχους, τους γνωστούς
γλωσσοδέτες*, για να
ξεπεράσουν δυσκολίες
της γλώσσας σαν κι αυτές**

***γλωσσοδέτες: φράσεις
που πρέπει να πεις χωρίς
να μπερδευτείς**

**[Οι μεγάλοι είναι
πολύ περίεργοι]**

**Ένας πιλότος προσγειώνε-
ται στην έρημο Σαχάρα
εξαιτίας μιας βλάβης του
αεροπλάνου του. Εκεί
συναντά τον μικρό πρίγκιπα,
ένα παιδί από έναν άγνωστο
πλανήτη μικρό όσο ένα σπίτι.
Ο μικρός πρίγκιπας ταξιδεύει
εδώ κι έναν χρόνο και
επισκέπτεται καινούργιους
πλανήτες για να τους**

γνωρίσει. Είναι ευαίσθητος και δεν καταλαβαίνει πολλά πράγματα για τους ανθρώπους, όπως την επιπολαιότητα, τη δίψα για χρήματα και εξουσία, τη μοναξιά...

Στον επόμενο πλανήτη κατοικούσε ένας μεθύστακας. Αυτή η επίσκεψη υπήρξε πολύ σύντομη, ωστόσο βύθισε τον μικρό πρίγκιπα σε βαθιά μελαγχολία.

- Τι κάνεις εκεί; είπε στον μεθύστακα όταν τον βρήκε να κάθεται σιωπηλός μπρο-

**στά σε μια σειρά από άδεια
μπουκάλια και σε μια σειρά
από γεμάτα μπουκάλια.**

**- Πίνω, απάντησε ο μεθύ-
στακας με ύφος θλιβερό.**

**- Γιατί πίνεις; τον ρώτησε ο
μικρός πρίγκιπας.**

**- Για να ξεχάσω, απάντησε
ο μεθύστακας.**

**- Για να ξεχάσεις τι; ρώτησε
ο μικρός πρίγκιπας, που
είχε αρχίσει κιόλας να τον
λυπάται.**

**- Για να ξεχάσω πως
ντρέπομαι, ομολόγησε ο
μεθύστακας σκύβοντας το
κεφάλι.**

- Γιατί ντρέπεσαι; ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας, που ήθελε να τον βοηθήσει.

- Ντρέπομαι που πίνω, αποτέλειωσε τη φράση του ο μεθύστακας και κλείστηκε οριστικά στη σιωπή του.

Κι ο μικρός πρίγκιπας έφυγε πολύ μπερδεμένος.

«Οι μεγάλοι είναι τελικά πολύ πολύ περίεργοι» σκέφτηκε συνεχίζοντας το ταξίδι του.

★ Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ

Χαρταετοί

Πέρα στους λόφους
τους γυμνούς
πήγαν ο Μπάμπης κι
η Λενιώ,
τα κοντογειτονόπουλα,
να ρίξουν τους χαρταετούς.

Πείσμα που το 'βαλαν
τα δυο
ποιος θα περάσει
τ' αλλουνού.

Τραβούν καλούμπα*, κι
οι αἰτοὶ
πήραν τους δρόμους
τ' ουρανού.

Με τα σκοινιά στο χέρι τους
λοξοκοιτιούνται κι
απορούν,
που βλέπουν και τους δυο
αἰτούς
στο ίδιο ύψος να πετούν!

*καλούμπα: ο σπάγκος με
τον οποίο πετάμε τον αἰτό

Όσο να ιδούν

**να καλοϊδούν,
εμπλέχτηκαν κι οι δυο αϊτοί
κι ανεμοστροβιλίζοντας
πέσαν μπροστά τους
καρφωτοί.**

**Τώρα ο Μπάμπης κι
η Λενιώ
να τους ξεμπλέξουν
δεν μπορούν,
μπερδεύουνε τα χέρια τους,
λοξοκοιτιούνται και γελούν.**

Νίκος Κανάκης

Παρατήρησε τον πίνακα της επόμενης σελίδας και σκέψου εάν ο ζωγράφος βρισκόταν σε ψηλό ή χαμηλό σημείο, όταν τον ζωγράφιζε. Φαντάσου ότι ανεβαίνεις ψηλά στον ουρανό πάνω σ' έναν αετό. Πώς θα σου φαίνονται η γειτονιά και οι φίλοι σου; Ζωγράφισε την εικόνα που φαντάζεσαι.

Νίκος Χατζηκυριάκος - Γκίκας «Στέγες και αετοί»

Έχεις πετάξει ποτέ
αετό; Πού και με ποιους
ήσουν; Τι αισθάνθηκες;

**Μ' αλογάκι φτερωτό
ανεβαίνω στ' όνειρο.
Η καρδούλα μου πηγή
κι η χαρά μου αχώρετη.**

Κώστας Καλαπανίδας

**Ειρήνη Ηλιοπούλου,
«Λούνα Παρκ II»**

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

[Η οδοντόβουρτσα]

**Μια οδοντόβουρτσα σκληρή
μέσα στο ποτηράκι,
τα δόντια του αφέντη της
βαρέθηκε λιγάκι.
Σ' ένα σκουλήκι των
δοντιών τηλεφωνεί και λέει:
«Τα δόντια σάπισέ του τα
ώστε να μη με θέλει!»**

Η ΔΟΛΙΟΤΡΙΧΗ*

**οδοντόβουρτσα από
το ποτηράκι.**

Λιάνα Αρανίτου

**[Είτανε* μια κοπέλα
απ' τη Σάμο]**

**Είτανε μια κοπέλα απ'
τη Σάμο
που έχωσε το δεξί της
στην άμμο**

***δολιότριχη: κατεργάρα,
πανούργα**

***είτανε: ήτανε**

και με τ' άλλο το χέρι
εκρατούσε ένα αστέρι
ετούτη η κοπέλα απ'

τη Σάμο.

Γιώργος Σεφέρης

Στην εικόνα βλέπεις το
ποίημα, όπως το έγραψε και
το ζωγράφισε ο ίδιος
ο ποιητής.

Τα δύο ποιήματα που διάβασες λέγονται λίμερικ*. Είναι ποιήματα διασκεδαστικά, παιχνίδια της γλώσσας και της φαντασίας. Στην επόμενη σελίδα μπορείς να φτιάξεις το δικό σου λίμερικ αρκεί να παρατηρήσεις τον πίνακα και να συμπληρώσεις τις φράσεις.

***Το λίμερικ λέγεται και ληρολόγημα ή λιμερίκι**

Αλέκος Φασιανός «Ο πρωινός ποδηλάτης»

1. Ήταν
(κάποιος)

2. που
.....
(κάτι του συνέβαινε)

3. όμως
.....
(κάτι έκανε)

4. ΚΑΙ

.....

(κάτι είπε)

5.

**(βρες ένα περίεργο επίθετο
γι' αυτόν).**

**Ένας άλλος τρόπος να
φτιάξεις δικό σου
ληρολόγημα είναι να
συμπληρώσεις τα κενά
στους παρακάτω στίχους
που έγραψε ο Σεφέρης:**

**Είτανε μια γριά σ' ένα
παζάρι**
.....
όταν έπεσε ένα τόπι
.....
καθώς έτρωγε αϊσκρίμι*
στο Παζάρι.

***αϊσκρίμι: παγωτό**

Φύλλο φύλλο της κουκιάς

Μια φορά κι έναν καιρό, ήτανε ένας γέρος και μια γριά. Αφού ξύπνησε ο γέρος ένα πρωί λέει στη γριούλα του:
- Γριούλα μου, θα πάω να σκάψω το αμπελάκι μου, αλλά να μου δώσεις και δυο - τρία κουκιά να τα φυτέψω.

- Ναι, γεροντάκι μου, πάρ' τα.

Παίρνει ο γέρος την αξίνα* του και ξεκινάει για το αμπέλι του να σκάψει. Στο δρόμο βρίσκει ένα πηγάδι και πάει να πει νερό, να ξεδιψάσει. Καθώς έσκυψε, πέφτει ένα κουκί μέσα. Επειδή δεν είχε και πολλά, προσπάθησε να το βγάλει. Προσπάθησε, προσπάθησε, τίποτα όμως!

***αξίνα: γεωργικό εργαλείο (τσάπα)**

«Άσε, σκέφτηκε, θα πάω να σκάψω το αμπέλι μου, να φυτέψω τα υπόλοιπα κουκιά και στο γυρισμό θα το βγάλω».

Πάει σκάβει το αμπέλι του, φυτεύει τα κουκιά και γυρίζοντας, τι να δει; Να δει μια κουκιά που να φτάνει μέχρι τον ουρανό!

Άρχισε λοιπόν ο γέρος κι έλεγε: «Φύλλο, φύλλο της κουκιάς, ανέβασέ με πιο ψηλά! Φύλλο, φύλλο της κουκιάς, ανέβασέ με πιο ψηλά!», ώσπου ανέβηκε στην κορφή! Και τι να δει;

**Να δει τον Ήλιο και το
Φεγγάρι!**

**- Γεροντάκι μου, λέει ο
Ήλιος, ποιος είναι ο
καλύτερος, εγώ ή το
Φεγγάρι;**

**- Εσύ, Ήλιε μου, του λέει ο
γέρος.**

**- Εντάξει, τότε πάρε έναν
πετεινό και κάθε μέρα θα
σου κάνει μια λίρα.**

**Ο γέρος ευχαριστημένος
είπε: «Φύλλο, φύλλο της
κουκιάς, κατέβασέ με
χαμηλά! Φύλλο, φύλλο της
κουκιάς κατέβασέ με**

χαμηλά!» κι έτσι κατέβηκε στη γη.

Χαρούμενος πάει στο σπίτι και λέει στη γριά του:

- Γριούλα μου, έχω φέρει έναν πετεινό που μου τον έδωσε ο Ήλιος και κάθε μέρα αντί για κουτσουλιά θα μας κάνει μια λίρα!

- Μα λες αλήθεια, γέρο μου;

- Αλήθεια σου λέω!

Πράγματι, κάθε μέρα ο πετεινός έκανε τη λίρα!

Ήθελαν λοιπόν να ευχαριστηθούνε τον πετεινό και τον πήγανε στο

**χρυσοχόο να τον
χρυσώσουνε!**

**- Θέλω να μου τονε
χρυσώσεις, είπε ο γέρος
στο χρυσοχόο, γιατί κάθε
μέρα μου κάνει μια λίρα.**

- Εντάξει, γεροντάκι μου.

**Εκείνος, όμως, αντί να
χρυσώσει τον πετεινό, που
έκανε τη λίρα, χρύσωσε
έναν άλλο που έκανε την
κουτσουλιά.**

**Πήγε ο γέρος και πήρε
τον πετεινό, μα όταν έφτα-
σε σπίτι, αντί για λίρα, ο
πετεινός έκανε κουτσουλιά!**

**Πάει πίσω στο χρυσοχόο
και του λέει:**

- Φέρε μου τον πετεινό!

- Μα, σου τον έδωσα!

- Φέρε μου τον πετεινό!

**Αυτός εδώ δεν είναι ο
πετεινός μου!**

**Τέλος πάντων, λογοφέ-
ρανε αλλά ο χρυσοχόος δεν
του έδωσε τον πετεινό.**

**Πάει πάλι ο γέρος στην
κουκιά και λέει: «Φύλλο
φύλλο της κουκιάς, ανέβα-
σέ με πιο ψηλά!». Ανέβηκε
στην κορφή κι είδε τον
Ήλιο και το Φεγγάρι. Είπε**

**το πάθημα του και ο Ήλιος
του είπε:**

**- Θα σου δώσω έναν
κόπανο*, που είναι
μαγικός. Άμα του λες «δώσ'
του» θα στυλιαρώνει* κι
άμα του λες «σταμάτα» θα
σταματά.**

***κόπανος: χοντρό ξύλο
πλατύ στη μια του άκρη. Με
αυτό χτυπούσαν παλαιότε-
ρα τα ρούχα της μπουγά-
δας για να πλυθούν
καλύτερα**

***στυλιαρώνω: χτυπώ με
ξύλο**

Το παίρνει ο γέρος και λέει πάλι: «Φύλλο φύλλο της κουκιάς, κατέβασέ με χαμηλά!», κατέβηκε κάτω στη γη.

Πριν ξεκινήσει για το χρυσοχόο, δοκίμασε τον κόπανο. Λέει «δώσ' του» κι αρχίζει ο κόπανος να τον στυλιαρώνει. Λέει «σταμάτα» και σταματάει.

Πάει, λοιπόν, στο χρυσοχόο και του λέει:

- Θα μου δώσεις τον πετεινό;**
- Όχι.**
- Όχι;**

**Πετάει μέσα τον κόπανο,
«δώσ' του, δώσ' του!». Κι ο
χρυσοχόος άρχισε να φω-
νάζει: «θα σου τον δώσω,
θα σου τον δώσω!».**

**Κι έτσι, τελικά, πήρε τον
πετεινό που κάθε μέρα έκα-
νε τη λίρα και πήγε πάλι
ευχαριστημένος στο σπίτι
με τη γριούλα του και ζήσα-
νε αυτοί καλά κι εμείς
καλύτερα!**

**Λαϊκό παραμύθι
από τη Μήλο**

Ποια φράση επαναλάμβανε ο παππούς για να ανέβει στην κουκιά;

Ποια είναι τα πρόσωπα του παραμυθιού και ποιο από αυτά νομίζεις ότι δε φέρθηκε σωστά;

Αν εσύ έβλεπες τον ήλιο και το φεγγάρι να μαλώνουν, τι θα τους συμβούλευες για να γίνουν φίλοι;

Φαντάσου ότι σκαρφαλώνεις στην κουκιά, όπως ο γέρος την πρώτη φορά και φτάνεις στην κορυφή. Τι είναι αυτό που βλέπεις; Συνέχισε το παραμύθι μ' έναν δικό σου διαφορετικό τρόπο.

Η πινεζοβροχή

Όταν βρέχει πινέζες
στην Μπαλονοχώρα
κι η πινεζοψιχάλα
γίνεται πινεζομπόρα,
κι η πινεζομπόρα
γίνεται σωστός
πινεζοκατακλυσμός
και πέφτουν οι πινέζες
απ' τα σύννεφα με φόρα
και βροντάει και βροντάει
κι η βροχή δε σταματάει,
τα μπαλόνια τα καημένα
τρέχουν στους δρόμους
φοβισμένα, αλαλιασμένα
και στο δάκρυ βουτηγμένα!

[...] Άλλα κρύβονται εδώ
άλλα κρύβονται εκεί
ένα ένα και πολλά μαζί
κάτω από συκιές
και μουσμουλιές.

[...] Δηλαδή όπου βρούνε
απ' τη βροχή
για να σωθούνε.

Κι αν κανένα
άτυχο μπαλόني
που ρούχα απλώνει

στην αυλή
ή χορεύει ή βουτυρώνει
τη φετούλα του στην εξοχή
ή στη στάση περιμένει
το μπαλονοτράμ,
δεν προλάβει

την ομπρέλα του ν' ανοίξει,
ακούγεται ένα... ΜΠΑΜ!
και πέφτει το μπαλόκι τέζα
τρυπημένο απ' την πινέζα!
Έρχεται αμέσως το φορείο,
το πηγαίνει

στο νοσοκομείο,
και μπαλονογιατροί σοφοί
εγχείρηση του κάνουν

πλαστική
και το φουσκώνουν πάλι
με τεχνητή αναπνοή!

- Πού οφείλεται, γιατρέ,
ρωτάει,
αυτή μου η αδιαθεσία;

- Στις πινέζες φαίνεται
ότι έχεις

**μια μικρή ευαισθησία!
Μη σε νοιάζει όμως,
θ' αναρρώσεις
αν στο κρεβάτι σου
ξαπλώσεις,
μείνεις ξαπλωμένο εκεί
ως την άλλη Κυριακή
και μ' ένα φουσερό
παίρνεις αέρα καθαρό
κάθε μέρα το πρωί!
Αυτά κι άλλα πολλά
ωραία πάντα και τρελά
συμβαίνουν το χειμώνα
στην Μπαλονοχώρα,
αλλά
όταν σταματάει
η πινεζομπόρα,**

όλα τα μπαλόνια
κάνουν ολόθερμη ευχή
ποτέ, ποτέ
μην ξαναβρέξει
πινεζοβροχή!

Ευγένιος Τριβιζάς

δραστηριότητες

Πού κρύφτηκαν τα
μπαλόνια για να σωθούν;

Υπογράμμισε στο κείμενο τις λέξεις, που αρχίζουν από «-πινεζο...» και «-μπαλονο...». Μετά σχημάτισε δικές σου λέξεις, που ν' αρχίζουν με τον ίδιο τρόπο.

Σκέψου μια χώρα φανταστική και δημιούργησε μια βροχή... από τι; Γράψε το δικό σου ποίημα συμπληρώνοντας τις λέξεις και δώσε ένα δικό σου τέλος.

Όταν βρέχει.....

στην

χώρα

κι η

ψιχάλα

γίνεται

μπόρα,

κι η

μπόρα

γίνεται σωστός

.....

κατακλυσμός

.....

.....

Με τους συμμαθητές σου μεταμορφωθείτε σε «μπαλόνια». Βάλτε μουσική και χορέψτε στο πάρτι των μπαλονιών. «Παίξτε» την ιστορία ακούγοντας το τραγούδι της Πινεζοβροχής στο CD Μίλα μου για μήλα του συνθέτη Σταύρου Παπασταύρου.

Η σφυρίχτρα

Ένας μικρός
βοσκός βοσκούσε
τα πρόβατά του
κοντά σ' ένα
ποταμάκι.

Ξάφνου παρουσιά-
στηκε ένας γέρος.

Ήταν ο Χριστός μετα-
μορφωμένος. Ρώτησε τον
βοσκό αν ήταν καλό παιδί,
αν πρόσεχε τα πρόβατά
του και τέλος αν ήθελε να
τον περάσει από το ποτάμι.
[...] Ο μικρός σήκωσε τις

άκρες του παντελονιού του και τον πέρασε απέναντι.

Τότε ο Χριστός τον ρώτησε τι θα ήθελε να του χαρίσει. Εκείνος απάντησε ντροπαλά ότι δεν ήθελε τίποτα. Ο Χριστός του είπε:
- Σου αρέσουν οι γιορτές; Θα σε ευχαριστούσε αν σου χάριζα μια σφυρίχτρα που θα τους έκανε όλους να χορεύουν γύρω σου; Το μόνο που χρειάζεται είναι να σφυρίξεις και να σκεφτείς αυτό που θέλεις και αυτό θα γίνεται.

**Πόσο ευχαριστήθηκε
όταν απόκτησε αυτή τη
σφυρίχτρα! Άρχισε βάζο-
ντας τα προβατάκια του να
χορεύουν! Οι γονείς του
που δούλευαν λίγο πιο
πέρα στον αχυρώνα, έτρε-
ξαν να δουν τι συμβαίνει!
Ο μικρός, βλέποντάς τους,
άρχισε να σφυρίζει και οι
γονείς του έδωσαν τα χέρια
και άρχισαν να χορεύουν!**

**[...] Εκείνη την ώρα
περνούσε ένας καρτσιέ-
ρης που κουβαλούσε
γυαλικά. Ο μικρός βοσκός
σφύριξε με τη σφυρίχτρα**

**του και ο καροτσιέρης, το
άλογο, το κάρο, τα γυαλικά,
όλα άρχισαν να χορεύουν!**

**Και αν ο μικρός βοσκός
δεν έχει σταματήσει, θα
χορεύουν ακόμα!**

Λαϊκό γαλλικό παραμύθι

**Ποιοι χορεύουν στο
παραμύθι; Διηγήσου στους
συμμαθητές σου πότε ήταν
η τελευταία φορά που
χόρεψες εσύ και τι ένιωθες
χορεύοντας.**

Κάθε λαός έχει τα παραμύθια του. Μόλις διάβασες ένα λαϊκό παραμύθι από τη Γαλλία. Ψάξε σε βιβλία και βρες ένα παραμύθι από άλλη χώρα. Αν οι συμμαθητές σου κάνουν το ίδιο, μπορείτε να φτιάξετε το βιβλίο με «Τα παραμύθια απ' όλο τον κόσμο».

**Σπύρος Μελετζής:
«Βοσκόπουλο
με φλογέρα»**

Κάθε τόπος έχει τους δικούς του χορούς. Στις παρακάτω εικόνες βλέπεις

ανθρώπους από δύο διαφορετικά μέρη της Ελλάδας να χορεύουν. Βρες έναν χορό του τόπου, από τον οποίο κατάγεται η οικογένειά σου. Μπορείς να δείξεις τα βήματα στους συμμαθητές σου;

Παραδοσιακός
χορός
Μυτιλήνης

Γλέντι γάμου
στο Αγγελο-
χώρι Νάουσας

Μια φορά ήταν ... η Κολοτούμπα

Η Κολοτούμπα που έτρωγε μόνο μπανάνες αποφασίζει να πάρει μέρος στους αγώνες της ζούγκλας, αλλά είναι απογοητευμένη, γιατί στην προπόνηση τα πάει χάλια. Ο φίλος της ο Πανωκάτω, της δίνει τη χρυσή συμβουλή: «Όποιος τρώει σωστά, κοιμάται σωστά, γυμνάζεται σωστά είναι γερός και δυνατός».

Ήταν ... μετά από έξι
βδομάδες...

- Τι βλέπουν τα μάτια μου,
Κολοτούμπα! Κλαις ή κάνω
λάθος; ρώτησε ο
Πανωκάτω. Τι συμβαίνει
πάλι;

- Κλαίω ναι, κλαίω, κλαίω
γιατί ακολούθησα τις
οδηγίες σου και να τα χάλια
μου!

- Κάποιο λάθος μυρίζομαι,
Κολοτούμπα, είπε ο
Πανωκάτω. Έλα, για πες
μου τι έκανες.

- Την πρώτη εβδομάδα
έφαγα ψάρι, κρέας,

**κοτόπουλο, αυγά. Πρωί,
μεσημέρι, βράδυ, είπε η
Κολοτούμπα και συνέχισε
να περιγράφει τι έφαγε τις
άλλες βδομάδες.**

**- Χο χο χο! Και σε πέρναγα
και για έξυπνη,
Κολοτούμπα, ξέσπασε σε
γέλια ο Πανωκάτω. Για να
γίνεις γερή και δυνατή, δε
φτάνει μόνο να ξέρεις τι
τροφές πρέπει να τρως
αλλά και πώς να τις τρως.
Εσύ, παιδί μου, έτρωγες**

ένα δάχτυλο* κάθε βδομάδα. Δε σου 'μεινε δάχτυλο για δάχτυλο! Το ξέρεις ότι πρέπει να τρως κάθε μέρα απ' όλες τις ομάδες τροφών; Έλα να σκεφτούμε πώς θα παίρνεις γεύσεις απ' όλα τα δάχτυλα, κάθε μέρα.

*** Σε κάθε δάχτυλο αντιστοιχεί μια οικογένεια τροφών (πρώτο δάχτυλο: κρέας, ψάρια, δεύτερο: γάλα, τυρί, τρίτο: λάδι, βούτυρο, τέταρτο: ψωμί, όσπρια, πέμπτο: φρούτα, λαχανικά)**

**Μόλις μου ήρθε μια ιδέα.
Νομίζω ότι θα σε βοηθήσει
πολύ. Περίμενε και θα δεις.**

Ήταν...την άλλη μέρα...

**Η Κολοτούμπα κατάλαβε
πως για να γίνει γερή και
δυνατή πρέπει να τρώει
τρόφιμα, απ' όλα τα είδη
κάθε μέρα.**

**Έτσι η Κολοτούμπα,
αφού απόκτησε σωστές
συνήθειες διατροφής,
άρχισε ένα σκληρό
πρόγραμμα δουλειάς για να
κερδίσει τους αγώνες.**

**Ήταν ... το άλλο
καλοκαίρι.**

Εικονογράφηση Ν. Μαρουλάκης

**ΚΟΛΟΤΟΥΜΠΑ,
ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΕ
ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΑΣ;**

**ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ
ΣΤΗ ΣΩΣΤΗ
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ
ΑΣΚΗΣΗ**

**Σοφία
Μαντουβάλου**

**...ΚΑΙ
ΣΤΟΥΣ
ΚΑΛΟΥΣ
ΦΙΛΟΥΣ
...ΚΑΙ
ΣΤΟΥΣ
ΚΑΛΟΥΣ
ΦΙΛΟΥΣ
...ΚΑΛΟΥΣ
ΦΙΛΟΥΣ**

Σε ποιο αγώνισμα η Κολοτούμπα πήρε χρυσό μετάλλιο; Εάν συμμετείχες εσύ σε παρόμοιους αθλητικούς αγώνες ή στους Ολυμπιακούς αγώνες, σε ποιο αγώνισμα θα ήθελες ν' αγωνιστείς και γιατί;

Γίνε ερευνητής για να δεις τις «διατροφικές συνήθειες» των συμμαθητών σου, δηλαδή ποιες τροφές τους αρέσουν. Συμπλήρωσε εσύ και οι

**συμμαθητές σου ξεχωριστά
ο καθένας την καρτέλα 1.
Μετά αντιγράψτε την
καρτέλα 2 στον πίνακα της
τάξης και συγκεντρώστε
εκεί τα στοιχεία από τις
καρτέλες 1. Τέλος συζητή-
στε τα αποτελέσματα της
έρευνας**

Καρτέλα 1

**Ερώτηση: Ποιο φαγητό σου
αρέσει πιο πολύ;**

.....
.....

Το μέλι

Μια φορά ήταν ένας γέρος και μια γριά. Μια μέρα που σκούπιζε η γριά στο σοκάκι* της, βρήκε ένα γρόσι*. Πάει λοιπόν, λέει:
- Ω, κακόμοιρε γέρο, δες, βρήκα ένα γρόσι.
- Ε, λέει ο γέρος, και τι να το κάνουμε το γρόσι;

*σοκάκι: πολύ στενός και μικρός δρόμος

*γρόσι: παλιό οθωμανικό (τουρκικό) νόμισμα

**- Να πάμε να πάρουμε
κάτι να φάμε.**

**Κάθονταν λοιπόν και
σκέφτονταν τι να πάρουν.**

Λέει η γριά:

**- Ω, κακόμοιρε γέρο, να
πάρουμε καρύδια, θα
πετάξουμε τα φλούδια, να
πάρουμε φουντούκια, θα
πετάξουμε τα φλούδια, να
πάρουμε αμύγδαλα, θα
πετάξουμε τα φλούδια,
ξέρεις τι να πάρουμε; Να
πάρουμε μέλι, που δε θα
πετάξουμε τίποτα.**

**Φεύγει λοιπόν ο γέρος
και πήγε και πήρε το μέλι.**

Έφαγε ο γέρος, έφαγε η γριά και η νύφη και ο γαμπρός, έφαγε και ο κουμπάρος και η κουμπάρα, έφαγε και ο σκύλος και η γάτα και περίσσεψε κιόλας και άλειψαν τον στύλο του σπιτιού για να κολλήσει.

Πάει η γριά να σιμώσει τον στύλο, κολλά. Πάει ο γέρος να ξεκολλήσει τη γριά, κολλά κι αυτός. Πάει ο γαμπρός να ξεκολλήσει τον γέρο, κολλά, πάει η νύφη να ξεκολλήσει τον γαμπρό, κολλά, πάει ο κουμπάρος να ξεκολλήσει τη νύφη

**κολλά κι αυτός, πάει η
κουμπάρα να ξεκολλήσει
τον κουμπάρο, κολλά και η
κουμπάρα, πάει ο σκύλος
να ξεκολλήσει την
κουμπάρα, κολλά κι αυτός,
πάει η γάτα να ξεκολλήσει
τον σκύλο, κολλά κι η γάτα,
δεν απόμεινε κανένας που
να μην κολλήσει! [...]**

**Λαϊκό παραμύθι
από την Κάσο**

Ποια πλάσματα κόλλησαν στο μέλι; Μπορείς να τα ζωγραφίσεις με τη σειρά που αναφέρονται στο παραμύθι;

Πώς θα ξεκολλήσουν ο γέρος, η γριά και όλοι οι άλλοι; Γράψε το τέλος του παραμυθιού.

Μικρή βιβλιοθήκη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Η Αλίνα και ο ήλιος, της
Γιολάντας Πατεράκη, εκδ.
Καστανιώτη, Αθήνα 1998.

Η καρδούλα, της Σοφίας
Φίλντιση, εκδ. Πατάκη,
Αθήνα 1995

Η μαμά πάει σχολείο, του
Μερκούριου Αυτζή, εκδ.
Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
2002.

**Η μικρή Ριρή μπορεί να 'ναι
πάντα τολμηρή!,
της Κατερίνας Μουρίκη,
εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 2001.**

**Ο μαύρος κότσυφας και ο
άσπρος γλάρος, της Κίτυ
Κρόουθερ, εκδ. Σύγχρονοι
Ορίζοντες, Θεσσαλονίκη
1998.**

**Ο Ρίκο Κοκορίκο, της Σοφίας
Μαντουβάλου, εκδ. Μικρή
Μίλητος, Αθήνα 2002.**

**Συντροφιά με τον άνεμο,
της Γαλάτειας Γρηγοριάδου
- Σουρέλη, εκδ. Πατάκη,
Αθήνα 1997**

**Τα παπουτσάκια που λένε
παραμύθια, της Αγγελικής
Βαρελλά, εκδ. Άγκυρα,
Αθήνα 1998.**

**Το μυστικό τραγούδι της
Μάτας, της Ειρήνης Μάρρα,
εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1987.**

**Το σκαντζοχοιράκι με τα
κατσαρά μαλλιά,
της Μαρίας Βελετά -
Βασιλειάδου, εκδ. Ελληνικά
Γράμματα Αθήνα 2002**

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

**Εφτά κόκκινες κλωστές, της
Λότης Πέτροβιτς-**

**Ανδρουτσοπούλου, εκδ.
Πατάκη, Αθήνα 1994**

**Ο μικρός πρίγκιπας του
σκονισμένου πλανήτη, της
Ντορίτας Παπαλιού, εκδ.
Παπαδόπουλος, Αθήνα
2002.**

**Οι πειρατές της
Λιμνοχώρας, της Μάνιας
Καπλάνογλου, εκδ. Ελληνι-
κά Γράμματα, Αθήνα 1998.**

**Οι χρωματιστές σαπουνό-
φουσκες της Ρόζυ Ροζ, της
Σοφίας Μαντουβάλου, εκδ.
Καστανιώτη, Αθήνα 1994.**

**Στη χώρα της φαντασίας,
συλλογικό, εκδ. Άγκυρα,
Αθήνα 2001.**

**Το αφηρημένο αστέρι, του
Μανόλη Μαυρολέων, εκδ.
Κέδρος, Αθήνα 2002.**

**Το τεσσεροφύλλι, της Ζωής
Βαλάση, εκδ. Κέδρος,
Αθήνα 1996.**

**Χίλιοι μύθοι, ένα μαρούλι,
του Βαγγέλη Τασιόπουλου,
εκδ. Σύγχρονοι Ορίζοντες,**

Βιβλιογραφικές / μουσικές πληροφορίες – εικόνες

 Εικόνες

 Φωτογραφίες

 Μουσική

Εθν. Πιν.: Εθνική
Πινακοθήκη και Μουσείο
Αλεξάνδρου Σούτζου,
Αθήνα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

 Α.Segui, Χωρίς τίτλο,
υδατογραφία, 80 X 100 εκ.,
1988—89, Μουσείο
Φρυσίρα, Αθήνα.

**(μότο) Νίκος Κανάκης,
Ηλιοτρόπια, Πατάκης,
Αθήνα 1988.**

**Ψέμα πρωταπριλιάτικο,
Σ. Γαβριηλίδου, Ένα άμπρα
και τέσσερα κατάμπρα,
Μίνωας, Αθήνα 2002.**

**[Φοβάμαι!], Ε. Βαλαβάνη,
Ανοιξιιάτικες ιστορίες,
Παπαδόπουλος, Αθήνα
1986.**

**🎵 «Το πέταγμα της άγριο
μέλισσας», Nikolay
Andreyevich Rimsky -
Korsakov Το Παραμύθι του**

**Τσάρου Σαλτάν, στο CD
Power Classics! (1-10),
Delta 1994.**

**Η Αλφαβήτα δίχως ρο
(απόσπασμα), Π. Δαράκη,
Γνώση, Αθήνα 1989.**

**Γλωσσοδέτες, Μαντέματα,
επιλογή Β. Δ.**

**Αναγνωστόπουλος,
Καστανιώτης, Αθήνα 1995.**

**[Οι μεγάλοι είναι πολύ
περίεργοι], Α. ντε Σαιντ –
Εξυπερύ, Ο Μικρός
Πρίγκιπας, μετάφρ.
Μ. Καρακώστα, Πατάκης,
Αθήνα 2000.**

Χαρταετοί, Ν. Κανάκης, Τα ηλιοτρόπια, Πατάκης, Αθήνα 1998.

 Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Στέγες και αετοί, 1948, λάδι σε χαρτόνι, 24 X 27 εκ., Εθν. Πιν.

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

 Ε. Ηλιοπούλου, Λούνα Παρκ II, λάδι σε πανί, 180 X 200 εκ., 2003.

(μότο) «Μ' αλογάκι φτερωτό», Κ. Καλαπανίδας, από το ομότιτλο βιβλίο, χ.χ.

**[Η οδοντόβουρτσα], Λ.
Αρανίτου, 19 παράλογα και
ένα με δύο άλογα, Σύγχρο-
νη Εποχή, Αθήνα 1987.**

**[Είτανε μία κοπέλα από τη
Σάμο], Γ. Σεφέρης, Ποιήμα-
τα με ζωγραφιές σε μικρά
παιδιά, Ερμής, Αθήνα 1975**

 **Α. Φασιανός, Ο πρωινός
ποδηλάτης, ακρυλικό, 1983.
Φύλλο φύλλο της κουκιάς,
Μ. Καπλάνογλου, Κόκκινη
κλωστή κλωσμένη. Λαϊκά
παραμύθια και αφηγητές
του Αιγαίου, Πατάκης,
Αθήνα 2004.**

Η πινεζοβροχή
(απόσπασμα), Ε. Τριβιζάς,
Κέδρος, Αθήνα 2000.

 «Η πινεζοβροχή», στο CD
Μίλα μου για μήλα, Σ.
Παπασταύρος, EMI 1996.

Η σφυρίχτρα, Henri
Pourrat, Contes et récits du
Livradois, textes recueillis
par Henri Pourrat, édition
établie par Bernadette
Bricout, Maisonneuve
Larose, Paris 1989, μετάφρ.
– απόδ. Μ. Καπλάνογλου.

 Σ. Μελετζής, Βοσκόπουλο
με φλογέρα, φωτογραφία

**από το λεύκωμα
Φωτογραφία 1922-1991,
Nexus Publications 1992.**

 **Γλέντι γάμου στο
Αγγελοχώρι Νάουσας, 1984,
αρχείο Λ. Δρανδάκη.**

 **Δ. Ταλιάνης, Παραδοσια-
κός χορός Μυτιλήνης, φωτο-
γραφία από το λεύκωμα Λέ-
σβος. Από τη Σαπφώ στον
Ελύτη, Δήμος Μυτιλήνης.
Μια φορά ήταν...η
Κολοτούμπα απόσπασμα),
Σ. Μαντουβάλου, εικονογρ.
Ν. Μαρουλάκης,
Καστανιώτης, Αθήνα χ.χ.**

**Το μέλι, Σοφός Α. Μ., Τα
Λαογραφικά της Κάσου, τόμ.
Γ. Παραμύθια, Αθήνα 1987.**

Λύσεις και απαντήσεις

**ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ**

**[Η οδοντόβουρτσα],
[Είτανε μία κοπέλα από τη
Σάμο].**

**Το ληρολόγημα του
Γιώργου Σεφέρη είναι από
το βιβλίο Ποιήματα με
ζωγραφιές σε μικρά παιδιά,
εκδ. Ερμής, Αθήνα 1975:**

**Είτανε μια γριά σ' ένα
παζάρι
που έβγαλε μονομιάς
ένα χαντζάρι
όταν έπεσε ένα τόπι
και της έσπασε το κότι
καθώς έτρωγε αϊσκρίμι
στο Παζάρι.**

Περιεχόμενα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ..... 7

- Σοφία Γαβριηλίδου,
Ψέμα πρωταπριλιάτικο 8
- Ελένη Βαλαβάνη,
[Φοβάμαι!] 18
- Πέπη Δαράκη,
Η Αλφαβήτα δίχως ρο 28
- Αντουάν ντε Σαιντ –
Εξυπερύ, [Οι μεγάλοι
είναι πολύ περίεργοι] 36
- Νίκος Κανάκης,
Χαρταετοί!, (ποίημα) 40

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ 45

-
- Λιάνα Αρανίτου
[Η οδοντόβουρτσα]..... 46**
- Γιώργος Σεφέρης, [Είτανε
μία κοπέλα από τη Σάμο] .. 47**
- Φύλλο φύλλο της κουκιάς
(λαϊκό παραμύθι) 53**
- Ευγένιος Τριβιζάς,
Η πινεζοβροχή
(έμμετρη ιστορία)..... 65**
- Η σφυρίχτρα
(λαϊκό παραμύθι) 73**

Σοφία Μαντουβάλου,
Μια φορά ήταν
η Κολοτούμπα 79
Το μέλι (λαϊκό παραμύθι) 89

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.